

Zdravstveni zahtjevi i zdravstvene kontraindikacije vezani uz gimnazijske programe Gimnazijskim programima obrazovanja učenici se pripremaju za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama. Zanimanje, a time i posao koji će učenik raditi određuje se izborom visokoškolske ustanove, a ne izborom gimnazijskoga programa. Zbog toga se zdravstveni zahtjevi svode isključivo na uredno kognitivno funkcioniranje kao preduvjet za svladavanje nastavnoga programa u intelektualnome smislu. Zdravstvene kontraindikacije za sve gimnazijske programe su kronični poremećaji koji znatno remete kognitivno funkcioniranje. To znači da kandidati s teškoćama u razvoju koji su osnovnu školu završili prema rješenju ureda državne uprave u županiji odnosno Gradskoga ureda za obrazovanje, kulturu i sport Grada Zagreba, o primjerenom obliku školovanja zbog intelektualnih teškoća nikako ne mogu pohađati gimnazijske programe obrazovanja. Druge zdravstvene smetnje i teškoće u razvoju, uključujući sve oblike tjelesnog invaliditeta, oštećenja vida, sluha i govora te poremećaji koji remete emocionalno funkcioniranje nisu prepreka za upisi pohađanje gimnazijskih programa.

Strukovne škole

U strukovnim školama izvodi se nastavni plan i program/kurikulum u trajanju do pet godina. Trajanje obrazovanja u strukovnim školama ovisi o vrsti nastavnoga plana i programa/kurikuluma a dijele se na:

1. programe petogodišnjeg trajanja obrazovanja (medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege)
2. programe četverogodišnjeg trajanja
4. programe u trajanju manjem od tri godine
- 5.

posebne programe ili programe obrazovanja za stjecanje srednje ili niže stručne spreme za učenike s teškoćama u razvoju.

Strukovnim programom petogodišnjeg trajanja stječu se temeljne i strukovne kompetencije za dobivanje kvalifikacija potrebnih tržištu rada, za daljnje obrazovanje te cjeloživotno učenje. Nakon završetka školovanja učenici mogu konkurirati na tržištu rada ili se odlučiti za nastavak obrazovanja na višim razinama. Ako učenik želi nastaviti svoje obrazovanje na nekoj od visokoškolskih ustanova, polaže ispite državne mature.

Strukovnim programima četverogodišnjeg trajanja stječe se, u pravilu, naziv tehničar. Učenik završnost postiže izradom i obranom završnoga rada u organizaciji i provedbi škole. Nakon završetka školovanja učenik se može zaposliti i obavljati široki popis poslova veće ili manje složenosti ili se odlučiti za nastavak obrazovanja na višim razinama. Ako učenik želi nastaviti svoje obrazovanje na nekoj od visokoškolskih ustanova, polaže ispite državne mature.

Strukovni programi trogodišnjega trajanja pripremaju učenike za rad u industriji, obrtništvu i drugim gospodarskim djelatnostima. Razlika među njima temelji se na načinu organizacije školovanja i složenosti poslova za koje se učenik osposobljava. Učenik završnost postiže izradom i obranom završnoga rada u organizaciji i provedbi škole, a može se zaposliti ili nastaviti obrazovanje na višim razinama uz polaganje razlikovnih ispita. Nakon završetka školovanja učenik se može zaposliti, nastaviti obrazovanje na istoj razini za neko drugo zanimanje ili na višim razinama srednjoškolskih programa uz ispunjavanje određenih uvjeta (polaganje razlikovnih ispita), napredovati u svojem zanimanju na razinu majstora. Školovanje po strukovnim programima za poslove u industriji i srodnim programima. Učenik završnost postiže izradom i obranom završnoga rada u organizaciji i provedbi škole, a može se zaposliti ili nastaviti obrazovanje na višim razinama uz polaganje razlikovnih ispita. Nakon završetka školovanja učenik se može zaposliti, nastaviti obrazovanje na istoj razini srednjoškolskoga obrazovanja mijenjajući zanimanje ili na višim razinama srednjoškolskih programa uz ispunjavanje određenih uvjeta (polaganje razlikovnih ispita). Strukovni programi dvogodišnjeg

i jednogodišnjeg trajanja po organizaciji i načinu školovanja slični su industrijskim programima. Znanje i vještine učenik stječe u školama i u tvrtkama. Učenik završnost postiže izradom i obranom završnog rada u organizaciji i provedbi škole.

Strukovni programi za učenike s teškoćama omogućavaju stjecanje zanimanja svima koji su osnovnoškolsko obrazovanje završili prema primjerenim (prilagođenim ili posebnim) programima školovanja. Završnost učenik postiže izradom i obranom završnoga rada u organizaciji i provedbi škole, a može se zaposliti ili nastaviti obrazovanje na visokoškolskim ustanovama.

Sukladno Odluci o uspostavi obrazovnih sektora u strukovnom obrazovanju (KLASA: 602-03/0705/00068, URBROJ: 533-09-07-0002) od 14. prosinca 2007. utvrđeni su sljedeći obrazovni sektori:

1. Elektrotehnika i računalstvo
2. Ekonomija, trgovina i poslovna administracija
3. Geologija, rudarstvo, nafta i kemijska tehnologija
4. Graditeljstvo i geodezija
5. Grafička tehnologija i audio-vizualno oblikovanje
6. Osobne usluge, usluge zaštite i druge usluge
7. Poljoprivreda, prehrana i veterina
8. Promet i logistika
9. Strojarsstvo, brodogradnja i metalurgija
10. Šumarstvo, prerada i obrada drva
11. Tekstil i koža
12. Turizam i ugostiteljstvo
13. Zdravstvo i socijalna skrb
14. Umjetnost

Srednje škole u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj srednje škole, ovisno o vrsti obrazovnoga programa, su gimnazije, strukovne škole i umjetničke škole. Srednjim obrazovanjem učenik stječe znanje i sposobnosti za rad i nastavak obrazovanja.

U gimnazijama (opće ili specijalizirane) izvodi se nastavni plan i program/kurikulum u četverogodišnjem trajanju, a obrazovanje završava obveznim polaganjem državne mature. Gimnazijski programi pripremaju učenike ponajprije za nastavak obrazovanja na nekoj od visokoškolskih ustanova. Obrazovanjem u gimnazijskim programima učenik stječe široko opće znanje i niz vještina (poput jezične, matematičke i informatičke pismenosti, vještine u komunikaciji, aktivnoga sudjelovanja u društvu, samostalnog učenja i sl.).

U strukovnim školama izvodi se nastavni plan i program/kurikulum u trajanju do pet godina, a završetkom obrazovanja učenik stječe temeljne i strukovne kompetencije za tržište rada ili nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

U umjetničkim srednjim školama izvodi se nastavni plan i program/kurikulum u trajanju do četiri godine, a završetkom obrazovanja učenik stječe kompetencije.

Gimnazije

Gimnazije su četverogodišnji općeobrazovni programi obrazovanja koje učenici završavaju polaganjem državne mature. U gimnazijskim programima obrazovanja učenici razvijaju svoje interese

i potrebe iz općega znanja što im ponajprije predstavlja kvalitetnu osnovu za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama. Gimnazijski program obrazovanja obogaćen je izbornom i fakultativnom nastavom te izvannastavnim aktivnostima koje škole nude prema svojim materijalnim i kadrovskim mogućnostima.

Tradicionalno, u hrvatskome odgojno-obrazovnom sustavu postoji pet vrsta gimnazijskih programa obrazovanja koji se razlikuju u povećanom broju sati onih predmeta koji su karakteristični za pojedinu vrstu gimnazije. To su: opća gimnazija, jezična gimnazija, klasična gimnazija, prirodoslovno-matematička gimnazija i prirodoslovna gimnazija.

Opća gimnazija podrazumijeva uravnotežen odnos svih općeobrazovnih nastavnih predmeta, a od drugoga razreda izborna nastava je obvezni dio nastavnoga plana i programa.

Jezična gimnazija sadrži povećan broj sati učenja stranih jezika, a u trećem i četvrtom razredu umjesto jednog od prirodoslovnih predmeta (biologija, kemija, fizika) učenici mogu birati proširene programe stranih jezika.

Klasična gimnazija podrazumijeva učenje latinskoga i grčkoga jezika tijekom svih četiri godina.

Prirodoslovno-matematička gimnazija sadrži veći fond sati matematike, fizike i informatike tijekom svih četiriju godina obrazovanja, a učenicima pruža mogućnost izbora proširenoga programa matematike i informatike umjesto drugoga stranog jezika.

Prirodoslovna gimnazija temelji se na uravnoteženom odnosu matematike, kemije, fizike i biologije s posebnim naglaskom na laboratorijskim vježbama, a u sklopu izbornog dijela programa učenici se mogu odlučiti za učenje drugoga stranog jezika ili osnova ekologije.

Postoje, također, i obrazovni programi koji se provode u pojedinim gimnazijama. To su sportski odjeli, međunarodni programi te dvojezični programi.

Sportski odjeli. Učenici koji se aktivno bave sportom i postižu iznimne uspjehe mogu upisati Športsku gimnaziju u Zagrebu ili posebne sportske razredne odjele u drugim srednjim školama, a organizacija rada i nastave u tim razrednim odjelima prilagođena je specifičnim potrebama sportaša.

Međunarodni program (International Baccalaureate). Međunarodni program (IB) je općeobrazovni program koji u dvije cjeline obuhvaća cjelokupnu srednju školu u trajanju od četiri godine: (1) Middle Years Programme (IBMYP) koji se ostvaruje u prvom i drugom razredu, Dvojezični program.

Pojedine gimnazije učenicima nude i mogućnost pohađanja dijela nastavnih predmeta, osim na hrvatskom jeziku, i na jednom od stranih jezika – engleskom, njemačkom ili francuskom. Nastava se održava uvijek polazeći od hrvatskoga jezika uz pomoć hrvatskih udžbenika i udžbenika na stranome jeziku, ali prema hrvatskim nastavnim planovima i programima. Dakle, učenici koji pohađaju navedeni program savladavaju isto gradivo kao i svi ostali, tom razlikom što se dio nastavnih sadržaja održava i na jednom od triju navedenih jezika.

Odnedavno je hrvatski odgojno-obrazovni sustav bogatiji za nove gimnazije i gimnazijske programe koji se provode eksperimentalno, kao što su, primjerice, umjetnička gimnazija, tehnička gimnazija, ekonomska gimnazija, turistička gimnazija, agro gimnazija, te gimnazija održivog razvoja.

Umjetnička gimnazija. Umjetnička gimnazija je specijalizirana gimnazija u kojoj se u obveznom dijelu uz gimnazijske općeobrazovne i umjetničke programe (likovna i glazbena umjetnost) uključuju i novi programi umjetničkog i kulturološkog karaktera (filmska umjetnost, scenska umjetnost i medijska kultura). Program umjetničke gimnazije karakterizira uvjerenje da umjetnosti imaju ekonomska gimnazija, turistička gimnazija, agro gimnazija, te gimnazija održivog razvoja.

Umjetnička gimnazija. Umjetnička gimnazija je specijalizirana gimnazija u kojoj se u obveznom dijelu uz gimnazijske općeobrazovne i umjetničke programe (likovna i glazbena umjetnost) uključuju i novi programi umjetničkog i kulturološkog karaktera (filmska umjetnost, scenska umjetnost i medijska kultura). Program umjetničke gimnazije karakterizira uvjerenje da umjetnosti imaju presudnu ulogu u razvoju učenikovih sposobnosti kao i razvoju svestrane osobnosti, te pridonosi većem sudjelovanju mladih u kulturnom životu što je i imperativ razvoja demokratskog društva.

Tehnička gimnazija. Posebnost nastavnog programa tehničke gimnazije je u tome što učenik uz općeobrazovne predmete ima tehničke predmete iz područja elektrotehnike, elektronike, računalstva, računalnih mreža, mehatronike, robotike. Tehnička je gimnazija namijenjena učenicima koje zanima tehnika i prirodoslovlje. Ekonomska gimnazija. Tijekom srednjoškolskog obrazovanja u programu Ekonomska gimnazija učenik sudjeluje u poslovima istraživanja tržišta, prodaje i nabave proizvoda i usluga te u marketinškim aktivnostima trgovačkog društva ili obiteljskog posla. Specifičnosti programa ekonomske gimnazije prepoznaje se u prikupljanju, djelomično evidentiranju i

pohranjivanju poslovnih isprava u proizvodnim i neproizvodnim tvrtkama pri čemu se se u poslovnoj komunikaciji učenici služe hrvatskim standardnim jezikom i dvama stranim jezicima.

Turistička gimnazija. Program turističke gimnazije koncipiran je na pružanju usluga klijentima/gostima u smještajnim ugostiteljskim objektima. Učenik komunicira s korisnicima usluga, služeći se hrvatskim standardnim jezikom te stranim jezicima (engleski njemački, talijanski, španjolski) te pri pružanju usluga koristi odgovarajuću stručnu terminologiju. U okviru programa turističke gimnazije učenik obavlja poslove informiranja i promocije turističkih sadržaja destinacije; prikuplja podatke o razini zadovoljstva klijenata u destinacijama; sudjeluje u organizaciji različitih događanja u destinacijama, te komunicira sa svim subjektima turističkog sustava u provođenju mjera turističke politike.

Agro gimnazija. Obrazovni program Agro gimnazije istovjetan je programu opće gimnazije. Latinski jezik uči se u prva dva razreda uz obvezna dva strana jezika. Agro gimnazija namijenjena je učenicima koje zanima prirodoslovlje i ekologija, koji vole životinje i prirodu te nakon srednje škole namjeravaju nastaviti obrazovanje na visokoškolskim ustanovama.

Gimnazija održivog razvoja. Gimnazija održivog razvoja pruža učenicima mogućnost stjecanja vrlo širokih općeobrazovnih znanja te osnovnih tehničkih i stručnih znanja što omogućuje upis učenika na sve visokoškolske ustanove, a posebice na tehničke fakultete. Program je namijenjen učenicima koje zanima prirodoslovlje, tehnika i nove tehnologije. Zanimljivost gimnazije održivog razvoja je mogućnost izbora između tri različita modula u trećem razredu: (1) M1-eko održivost, (2) M2-energetska održivost, (3) M3-održiva gradnja.